

Hizmet alım ihaleleri Hakediş ödeme uygulamalarındaki Kamu ihale kurulunun bakış açısı

Sözleşme Tasarısı'nın "Ödeme yeri ve şartları" başlıklı 12'nci maddesinde, hakedişlerin düzenlenecek faturayı müteakip tahakkuka bağlanacağı öngörülmüş olmakla birlikte hakedişlerin hangi süre içerisinde tahakkuka bağlanacağına ilişkin olarak net bir kayıta bulunulmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin "Hakediş ödemeleri" başlıklı 42'nci

maddesinin eğer sözleşmede sürelerle ilişkin bir kayıta bulunulmamış ise; hakediş raporunun otuz gün içinde tahakkuka bağlanacağı ve bu tarihten başlamak üzere otuz gün içinde de ödeme yapılacağını zorunlu kıldığı dikkate alındığında, Sözleşme Tasarısı'nın "Ödeme yeri ve şartları" başlıklı 12'nci maddesinde yer alan düzenlemenin Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin "Hakediş ödemeleri" başlıklı 42'nci maddesinde yer alan uygulamanın aksine bir uygulama yapılmasını

sağlayacak nitelikte olmadığı, dolayısıyla söz konusu düzenlemenin bu haliyle mevzuata aykırılık teşkil etmediği

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "İhale ve ön yeterlik dokümanının hazırlanması" başlıklı 13'üncü maddesinin ikinci fıkrasında "İdare tarafından ihale ve/veya ön yeterlik dokümanının hazırlanmasında, bu Yönetmelik ekinde yer alan; tip şartnameler, standart formlar, tip sözleşme, Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ve Kurum tarafından yayımlanan diğer mevzuat esas alınır." hükmü,

Anılan Yönetmelik'in "Sözleşme tasarısı" başlıklı 17'nci maddesinde "(1) İdare, sözleşme tasarısını bu Yönetmeliğin ekinde yer alan tip sözleşmeyi esas alarak hazırlar.

(2) Tip sözleşmede boş bırakılan veya dipnota alınan hususlar, işin özelliğine ve sözleşme türüne (götürü bedel/birim fiyat) göre 4734 ve 4735 sayılı Kanunlar ile diğer mevzuat hükümlerine aykırı olmayacak şekilde düzenlenir." hükmü,

Aynı Yönetmelik'in ekinde yer alan Hizmet Alımlarına Ait Tip Sözleşme'nin "Ödeme yeri ve şartları" başlıklı 12'nci maddesinde "12.1. Sözleşme bedeli 'de ve Genel Şartnamenin hatalı, kusurlu ve eksik işlere ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla aşağıda öngörülen plan ve şartlar çerçevesinde ödenecektir:..... .." düzenlemesi,

Söz konusu maddeye ait (22) sayılı dipnotta "Ödeme planı ve şartları, Genel Şartnamenin "Hakedişler ve Ödeme" başlıklı Yedinci Bölümünde birim fiyat / götürü bedel sözleşmeler için öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde işin niteliğine göre İdarece belirlenecektir." açıklaması,

Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin "Hakediş ödemeleri" başlıklı 42'nci maddesinde "a) Sözleşme bedelinin iş süresince dönemler itibariyle ödenmesi:

Sözleşme konusu hizmetin yüklenici tarafından belli bir süre boyunca devamlı olarak verilmesi (4'üncü maddede tanımlanan sürekli nitelikte bir iş olması) veya işin bölümlere ayrılabilir olması durumunda sözleşmede belirtilen aralıklarla, kesin ödeme mahiyetinde olmamak ve kazanılmış hak sayılmamak üzere geçici hakediş ödemeleri yapılır. Yüklenici tarafından yapılan işlerin bedelleri, sözleşmedeki kayıtlara ve ilgili kanunlara göre yapılacak kesintiler de çıktıktan sonra, sözleşmenin ödemeye ilişkin hükümleri çerçevesinde kendisine ödenir.

Hakediş raporlarının düzenlenmesi aşağıdaki esaslara göre yapılır.

1- Toplam Bedel Üzerinden Birim Fiyat Sözleşmelerde;

...

Hakediş raporu, yüklenici veya vekili tarafından imzalandığı tarihten başlamak üzere en geç sözleşmesinde yazılı sürenin sonunda, eğer sözleşmede bu hususta bir kayıt yoksa otuz gün içinde tahakkuka bağlanır. Bu tarihten başlamak üzere otuz gün içinde de ödeme yapılır." düzenlemesi,

İhale konusu işe ait Sözleşme Tasarısı'nın "Ödeme yeri ve şartları" başlıklı 12'nci maddesinde "12.1. Sözleşme bedeli (ilave işler nedeniyle meydana gelebilecek artışlara ilişkin bedel dahil) Samsun Saymanlığınca/Muhasebe Müdürlüğünce ve Genel Şartnamenin hatalı, kusurlu ve eksik işlere ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla aşağıda öngörülen plan ve şartlar çerçevesinde ödenecektir:

Ödemeler aylık olarak hazırlanan hak edişler çerçevesinde kesilecek faturayı müteakip tahakkuka bağlanarak Samsun Defterdarlık Muhasebe Müdürlüğüne gönderilir. Maliye Bakanlığınca belirlenen ilke ve esaslar ile serbest bırakılan ödenekler çerçevesinde Samsun Defterdarlık Muhasebe Müdürlüğünce ödeme yapılacaktır. Ödemeler, Genel Şartname'nin "Hakedişler ve ödeme" başlıklı yedinci bölümünde Birim Fiyat Sözleşmeler için öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde yapılacaktır ..." düzenlemesi yer almaktadır.

İhale konusu işe ait Sözleşme Tasarısı'nın "Ödeme yeri ve şartları" başlıklı 12'nci maddesi incelendiğinde, hakedişlerin aylık olarak hazırlanacağı ve hazırlanan bu hakedişlerin düzenlenecek fatura sonrasında tahakkuka bağlanarak Samsun Defterdarlık Muhasebe Müdürlüğüne gönderileceği, ödemelerin de Maliye Bakanlığınca belirlenen ilke ve esaslar ile serbest bırakılan ödenekler çerçevesinde Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin "Hakedişler ve Ödeme" başlıklı yedinci bölümünde birim fiyat sözleşmeler için öngörülen usul ve esaslar doğrultusunda yapılacağı belirtilmiştir.

İdareler tarafından Sözleşme Tasarısı'nın anılan Yönetmelik'in ekinde yer alan tip sözleşmenin esas alınmak suretiyle hazırlaması gerektiği belirtilmiş olup tip sözleşmede boş bırakılan veya dipnota alınan hususların, işin özelliğine ve sözleşme türüne göre mevzuat hükümlerine aykırı olmayacak

şekilde düzenlenmesi gerektiği hükme bağlanmıştır. Bu noktada Hizmet Alımları Tip Sözleşmesi'nin "Ödeme yeri ve şartları" başlıklı 12'nci maddesinde, sözleşme bedelinin hangi plan ve şartlar çerçevesinde ödenmesi gerektiği ortaya koyulmuştur. Buna göre, ödeme planı ve şartlarının Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin "Hakedişler ve Ödeme" başlıklı yedinci bölümünde öngörülen usul ve esaslar kapsamında işin niteliğine göre idarelerce belirlenmesi gerektiği öngörülmüştür.

Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin "Hakediş ödemeleri" başlıklı 42'nci maddesinde, hakediş raporunun, yüklenici veya vekili tarafından imzalandığı tarihten başlamak üzere en geç sözleşmesinde yazılı sürenin sonunda, eğer sözleşmede bu hususta bir kayıt yoksa otuz gün içinde tahakkuka bağlanacağı belirtilmiş olup bu tarihten başlamak üzere otuz gün içinde de ödeme yapılması gerektiği düzenlenmiştir. Söz konusu madde ile, hakediş raporunun tahakkuka bağlanması hususunun otuz günlük süreyle kısıtlanması, bu sürelerle ilişkin sözleşmede kayıt bulunmaması şartına bağlandığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla hakediş raporunun tahakkuka bağlanmasına ilişkin olarak Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nde belirtilen süre dışında bir süre belirlenmesi noktasında idarenin yetki ve sorumluluğunun bulunduğu sonucuna varılmıştır. Ancak anılan Şartname maddesinde, ödemenin tahakkuk işleminin gerçekleştirildiği tarihten başlamak üzere 30 gün içinde yapılması gerektiği öngörülmüş olup ödeme süresinin belirlenmesi hususunda (farklı bir süre belirleme yönünden) idareye herhangi bir takdir yetkisi verilmediği anlaşılmıştır.

Sözleşme Tasarısı'nın "Ödeme yeri ve şartları" başlıklı 12'nci maddesinde, hakedişlerin düzenlenecek faturayı müteakip tahakkuka bağlanacağı öngörülmüş olmakla birlikte hakedişlerin hangi süre içerisinde tahakkuka bağlanacağına ilişkin olarak net bir kayıta bulunulmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda Hizmet

İşleri Genel Şartnamesi'nin "Hakediş ödemeleri" başlıklı 42'nci maddesinin eğer sözleşmede sürelerle ilişkin bir kayıta bulunulmamış ise; hakediş raporunun otuz gün içinde tahakkuka bağlanacağı ve bu tarihten başlamak üzere otuz gün içinde de ödeme yapılacağını zorunlu kıldığı dikkate alındığında, Sözleşme Tasarısı'nın "Ödeme yeri ve şartları" başlıklı 12'nci maddesinde yer alan düzenlemenin Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin "Hakediş ödemeleri" başlıklı 42'nci maddesinde yer alan uygulamanın aksine bir uygulama yapılmasını sağlayacak nitelikte olmadığı, dolayısıyla söz konusu düzenlemenin bu haliyle mevzuata aykırılık teşkil etmediği anlaşılmıştır.

Toplantı No	: 2020/056
Gündem No	: 64
Karar Tarihi	: 16.12.2020
Karar No	: 2020/UH.II-2084